

บทความวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ศิวพร ใจหล้า *

ณัฐนิช มณีวรรณ [†]ณัฐกานต์ ประจันบาน [‡]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตามโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 150 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ผลการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยความฉลาดทางอารมณ์และทักษะทางสังคมมีอิทธิพลรวมต่อการปรับตัวเท่ากับ 0.866 และ 0.540 ตามลำดับ ความฉลาดทางอารมณ์และทักษะทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเท่ากับ 0.378 และ 0.540 ตามลำดับ ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวเท่ากับ 0.488 และความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะทางสังคมเท่ากับ 0.904 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า p-value ที่มีค่ามากกว่า .05 ($p = 0.0754$) ค่า CFI, TLI เข้าใกล้ 1 และค่า SRMR เข้าใกล้ 0

คำสำคัญ: นิสิตศึกษา, การปรับตัว, ทักษะทางสังคม, ความฉลาดทางอารมณ์, โมเดลสมการโครงสร้าง

* นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,
Email: siwapornj65@nu.ac.th (Corresponding author)

[†] นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,
Email: nattanitm62@nu.ac.th

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,
Email: nattakanp@nu.ac.th

Research Article

The Structural Equation Modeling Analysis of Factors Affecting Adjustments of Master's Students of Faculty of Education, Naresuan University

Siwaporn Jailha[§]Nattanit Maneewan^{**}Nattakan Prechanban^{††}

Abstract

The objectives of this study were to develop the structural equation modeling of the causal factors influencing the adjustment of the Master's degree students of the Faculty of Education, Naresuan University and to verify the consistency of the structural equation modeling of the causal factors influencing the adjustment of the Master's degree students in the Faculty of Education, Naresuan University according to the developed structural equation model. The sample group consists of 150 master's degree students from the Faculty of Education at Naresuan University for the academic year 2022, selected using a multi-stage random simple method. Data was collected using a questionnaire, and data analysis was performed using statistical methods such as percentages, means, and standard deviations. The analysis of the structural equation model (SEM) was also performed. The results demonstrated that the structural equation model, including goodness of fit showed the empirical data, emotional intelligence and social skills collectively influence adaptation were 0.866 and 0.540, respectively. Emotional intelligence and social skills have a direct influence on adaptation were 0.378 and 0.540, respectively. Emotional intelligence indirectly Influences adaptation were 0.488. Moreover, emotional intelligence directly affects social skills were 0.904. The results of the consistency test indicate that the structural model aligns with the empirical data. This conclusion is based on a p-value greater than .05 ($p = 0.0754$), along with CFI and TLI values approaching 1 and an SRMR value approaching 0.

Keywords: student, adjustment, social skills, emotional intelligence, structural equation model

[§] Master of Education student in Educational Research and Evaluation program, Faculty of Education, Naresuan University, Email: siwapornj65@nu.ac.th (Corresponding author)

^{**} Master of Education student in Educational Research and Evaluation program, Faculty of Education, Naresuan University, Email: nattanitm62@nu.ac.th

^{††} Assistant Professor, Dr., Department of Administration, Research and Development of Educational Innovation, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: nattakanp@nu.ac.th

(Received: 19/05/24, Revised: 18/12/24, Accepted: 28/01/25)

1. บทนำ

ปัจจุบัน สังคมโลกมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรอบด้าน อาจเนื่องด้วยความก้าวหน้าในศาสตร์ความรู้หลากหลายแขนงอันส่งผลต่อสมาชิกในสังคมที่ต้องตระหนักและตื่นตัวอยู่เสมอ เพื่อก้าวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างก้าวกระโดดกลายเป็นสังคมที่ไร้พรมแดน ส่งผลให้ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กันง่ายขึ้น แน่นหนาว่าการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลที่แม้ว่าบริบทรอบตัวหรือบริบทของสังคมจะแปรเปลี่ยนไปในทิศทางใดหรืออย่างไรก็ตาม บุคคลนั้นก็สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข หรือกล่าวได้ว่า การที่บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับแบบแผนของสังคมหรือสิ่งแวดล้อมตามสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้นั้นส่งผลให้ชีวิตปกติสุขทั้งกายและจิตใจ ไม่เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและผู้อื่น บุคคลใดก็ตามที่สามารถปรับตัวได้ย่อมมีสุขภาพจิตดี และอาจส่งผลต่อการเรียนและการทำงานต่อไป (นิลญา อารมณ์กุล และศิริลักษณ์ ศุภพิติพร, 2560)

ความสามารถในการปรับตัวไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อการเรียนหรือการทำงานเท่านั้น แต่ยังส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะด้านอื่น ๆ อีกทั้ง ยังส่งเสริมถึงความพึงพอใจในชีวิตให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่หลากหลายได้ สำหรับสังคมมหาวิทยาลัยนั้นนิสิตนักศึกษาก็ต้องเผชิญกับแรงกดดันหรือแรงปะทะจากสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของนิสิตนักศึกษาในหลายด้าน ทำให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้การดำเนินชีวิตในทุกมิติสามารถเป็นไปได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ การศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยนอกจากในระดับปริญญาตรีแล้วนั้นยังมีการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565)

แม้ว่านิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะเคยมีประสบการณ์ในรั้วมหาวิทยาลัยจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาแล้ว แต่ด้วยบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนไป หรือบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น อาทิ การมีบทบาทของการเป็นสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในที่ทำงาน หรือบทบาทอื่นใดก็ตามที่นอกเหนือจากการเป็นนิสิตนักศึกษา เนื่องด้วยภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่มากขึ้นผนวกกับปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง หากนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาไม่สามารถปรับตัวหรือจัดสรรการดำเนินชีวิตให้เกิดความสอดคล้องตามบริบทของการศึกษาและภาระหน้าที่อื่นได้ อาจส่งผลต่อการเรียนหรือการดำเนินชีวิต เช่น ไม่สามารถศึกษาจนสำเร็จการศึกษาได้ เกิดการพักการศึกษาหรือลาออกก่อนสำเร็จการศึกษา ใช้เวลาในการศึกษาหลักสูตรมากกว่าที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะส่งผลเสียต่อตัวนิสิต

นักศึกษาในเรื่องของเป้าหมาย เวลาและงบประมาณแล้ว ยังอาจส่งผลต่อจุดหมายสำคัญของสถาบันการศึกษาที่ต้องผลิตบัณฑิตให้จบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนดและให้มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ วิชาชีพหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรงคือครู อาจารย์ ผู้บริหารรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาอื่น ที่ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาตนเอง รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการศึกษาให้เกิดการพัฒนาที่เท่าทันชุมชน สังคม ประเทศชาติ รวมถึงสังคมโลก การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาตนเอง และเป็นดังเช่นแนวทางต่อ ยอดองค์ความรู้ในสายงาน สำหรับการพัฒนาประสบการณ์ให้การดำเนินงานในวิชาชีพเกิดการพัฒนาและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท ที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาต่าง ๆ ของคณะศึกษาศาสตร์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งอิทธิพลต่อการปรับตัวสำหรับการดำเนินชีวิตที่มีทั้งบทบาทของการเป็นผู้ศึกษาเล่าเรียน บทบาทในการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพ และบทบาทอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ทุกบทบาทหน้าที่สามารถดำเนินไปพร้อมกันได้อย่างราบรื่นหรือเกิดปัญหาน้อยที่สุด

ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว พบว่า ทักษะทางสังคม (Social Skill) ถือเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในทุกสังคม เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ในตนเองและผู้อื่น รวมถึงความสามารถในการควบคุมการแสดงออกของบุคคลได้อย่างเหมาะสม (นุชรี บัวโค, 2562) ยังหมายรวมถึงความสามารถในการติดต่อสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกของตนเองได้ตามสิทธิและความพึงพอใจส่วนตน สามารถทำให้ความประสงค์ของตนเองบรรลุตามเป้าหมายได้ โดยไม่เบียดบังหรือละเมิดสิทธิและความพึงพอใจของผู้อื่น ช่วยให้บุคคลเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณัฐอนันท์ ช่อคง, 2563) และอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับตัวคือ ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence) ซึ่งแสดงถึงความสามารถของบุคคลในการรู้จักอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เข้าใจในสาเหตุและความเป็นไปของอารมณ์ความรู้สึก เข้าใจถึงความคิด และการกระทำที่ปรากฏ ส่งผลให้มีการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ดังที่ Goleman (1998) ได้กล่าวว่า การดำเนินชีวิตหรือการทำงานให้ประสบความสำเร็จต้องประกอบด้วยความเป็นเลิศทางสติปัญญา ความเชี่ยวชาญ และความฉลาดทางอารมณ์ ในส่วนของความฉลาดทางอารมณ์เป็นเรื่องของการบริหารจัดการความรู้สึกและอารมณ์ภายในตน รวมถึงการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นเรื่องของการบริหารจัดการกับอารมณ์ในการสนองเป้าหมายของการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน

ฉะนั้น จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อศึกษานิสิตมีความสามารถในการปรับตัวในแต่ละด้านอย่างไร และทักษะทางสังคมรวมถึง

ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตอย่างไร โดยการวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่มีความคาดเคลื่อนน้อยที่สุดอันจะนำมาซึ่งข้อมูลที่จะสามารถใช้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ในการสนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมการปรับตัวของนิสิตให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่หลากหลายได้อย่างมีความสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 การปรับตัว

Charles Darwin ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีวิวัฒนาการว่าสิ่งมีชีวิตต้องอาศัยการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาจึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มนุษย์เราก็ต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอเช่นกัน เพื่อให้สามารถดำรงชาติพันธุ์อยู่ได้ แม้ว่าในบางครั้งอาจประสบกับอุปสรรคในการตอบสนองความต้องการ และเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาย่อมเกิดความกดดันทางอารมณ์ เกิดความคับข้องใจ ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวล มีความทุกข์ จึงเป็นเหตุให้ต้องหาวิธีการจัดการความไม่สบายใจให้หมดไปด้วยการปรับตัวหลายรูปแบบเพื่อนำไปสู่การเผชิญปัญหาอย่างมีสติ (บัญญัติ นุชอ่อง, 2558) เช่นเดียวกับ นิลญา อารมณ์กุล และศิริลักษณ์ ศุภปิติพร (2560) ที่กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับพฤติกรรมให้เข้ากับแบบแผนของสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถทนอยู่ได้ ส่งผลให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข สอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Model) ที่กล่าวว่า การปรับตัวของบุคคลเป็นระบบเปิดภายในที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตลอดเวลา ซึ่งสิ่งแวดล้อมนี้เองที่จัดเป็นตัวป้อนเข้าส่งไปยังระบบการปรับตัว (วันยรัตน์ คุณาพันธ์, 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับพฤติกรรมความคิด ความรู้สึกของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ส่งผลให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้อย่างปกติสุข และสำหรับการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นการแสดงออกในทิศทางของการพยายามปฏิบัติตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อรักษาความสมดุลของชีวิตซึ่งเป็นผลให้เกิดความสบายใจ นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิตในรั้ววิทยาลัย (นุชนาถ อุมูดี, 2565) ประกอบด้วย 5 ด้าน ตามนิยามของ นิรมล สุวรรณโคตร (2553) คือ ด้านการเรียน ด้านผู้สอน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกิจกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทพร กุลชนะธรา (2560) ที่กล่าวว่า การปรับตัวของนิสิตนักศึกษา คือ การที่บุคคลสามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนให้เข้ากับการเรียน สังคม และสภาพแวดล้อมใหม่ได้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การปรับตัวด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การแสดงออกของนิสิตนักศึกษาในการพยายามที่จะปฏิบัติตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อรักษาความสมดุลของชีวิต เป็นผลให้เกิดความสบายใจ รวมถึงการประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบและปัจจัยที่แตกต่างกันไป

และจากการทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์ตัวแปร ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตัวแปรการปรับตัว 4 ตัวแปร ได้แก่

1) ด้านการเรียน (Learning) หมายถึง การมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในการเรียน มีการทบทวนบทเรียนและเตรียมความพร้อมอย่างสม่ำเสมอ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษาให้สำเร็จ และการยอมรับสภาพแวดล้อมในการเรียนได้

2) ด้านผู้สอน (Instructor) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์อย่างเหมาะสม ให้เกียรติ ให้ความเคารพ มีความสุภาพอ่อนน้อม มีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ สามารถปรึกษาปัญหาเรื่องการเรียนและเรื่องทั่วไปกับอาจารย์ได้ รวมถึงการเอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อตกลง และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่อาจารย์แนะนำได้

3) ด้านอารมณ์ (Emotion) หมายถึง การมีความมั่นคงทางอารมณ์และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการมองโลกในแง่ดี ยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริง รู้จักข้อดีข้อบกพร่องของตน ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาและมีความมั่นใจในตนเอง ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและสังคม และ

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (Activity) หมายถึง การมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถาบันการศึกษาจัดขึ้นตามความต้องการและความสนใจ เข้าใจและเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และมีส่วนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้และเข้าใจถึงการเป็นผู้ตามและผู้นำที่ดีกล้าแสดงออกและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.2 ทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นความสามารถในการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รวมถึงการรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในสังคม (กาญจนา พงษ์สุภา, 2560) สอดคล้องกับ ภาณุมาศ หอมบุญยงค์ (2562) ที่กล่าวว่า ทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ทั้งกับตนเองและผู้อื่น มีการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

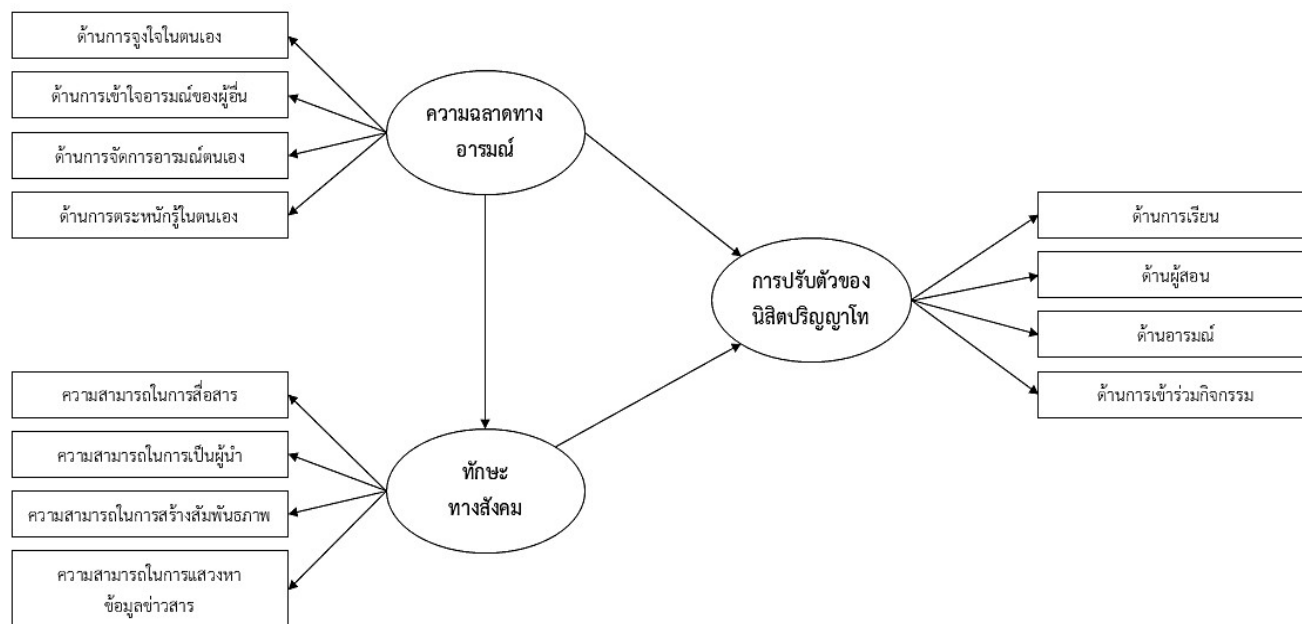
จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการควบคุมการแสดงออกของตนได้ตามบริบทที่แตกต่าง สามารถสื่อสารและดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตัวแปรทักษะทางสังคม 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร (Communication Skill) หมายถึง ความสามารถในการรับ ส่งสาร และการถ่ายทอดสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการสื่อ 2) ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ (Building bonds) หมายถึง ความสามารถในการเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถที่มีอิทธิพลทางความคิด ความสามารถในการจูงใจ นำพาให้บุคคลอื่นคล้อยตาม และได้รับการยอมรับจากผู้อื่นโดยความสามารถของตน นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างเหมาะสม และ 4) ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Skills) หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการเลือก ค้นหา รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ผ่านขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความสนใจและกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตนต้องการ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์หรือเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

3.3 ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นความสามารถในการรู้จักตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกในทางที่เหมาะสม การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองในการทำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น (กองแก้ว เมทา, 2563) สอดคล้องกับ ขจร บุตรแสงโคตร (2564) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การมีจิตใจที่มั่นคง มองโลกในแง่ดี รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ มีเหตุผล มีสติ สามารถควบคุมตนเอง สามารถรับรู้ถึงความต้องการของผู้อื่น และรู้จักมารยาททางสังคม เป็นต้น เช่นเดียวกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้อธิบายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างถูกกาลเทศะ ตลอดจนสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีและดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเอง มองโลกในแง่ดี สามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการอารมณ์ของตนเอง เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นได้ มีการแสดงออกทางพฤติกรรมและอารมณ์ที่เหมาะสม พร้อมทั้งสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ตลอดจนการดำเนินชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม ครั้นนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความชอบ และความสามารถของตน 2) การจัดการอารมณ์ตนเอง (Self Regulation) หมายถึง ความสามารถในการจัดการและควบคุมภาวะอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี 3) การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (Recognizing Emotions in Others) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ถึงความรู้สึก ความต้องการ และความวิตกกังวลของผู้อื่นได้ สามารถรับรู้และตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมถึงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และ 4) การจูงใจตนเอง (Self Motivation) หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นพลังงานทางบวกและความกระตือรือร้นของตนเองได้โดยไม่รอให้ผู้อื่นหรือมีสิ่งอื่นใดมากระตุ้น รวมถึงความสามารถในการปฏิบัติตนให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินชีวิตได้แม้ว่าจะประสบกับอุปสรรคหรือปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจึงนำมาสู่การพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัยสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 561 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 150 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ซึ่งอาศัยหลักการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับ SEM ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจาก danielsoper.com (Soper, 2019) รายละเอียดของการกำหนดจะอิงจากโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยกำหนดค่า Anticipated effect size เท่ากับ 0.4 ค่า Desired statistical power level เท่ากับ 0.95 ค่า Probability level เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรแฝง เท่ากับ 3 และจำนวนตัวแปร สังเกตได้ เท่ากับ 12 ได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับการศึกษาเท่ากับ 100 คน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแกร่งในการวิจัย (Robustness) ผู้วิจัยจึงได้วางแผนศึกษากลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 150 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ ครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ สาขาที่กำลังศึกษา และชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัว (Adjustment) มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการเรียน ด้านผู้สอน ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทักษะทางสังคม (Social Skills) มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมเกี่ยวกับทักษะทางสังคมด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ ความสามารถในการเป็นผู้นำ และความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 35 ข้อ ครอบคลุมเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และด้านการจูงใจตนเอง

4.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนด
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนี Indexes of Item-Objective Congruence (IOC) ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้มากกว่า 0.5 (Turner & Carlson, 2003)
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.981 จึงถือว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้มากกว่า 0.70 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงพร้อมนำไปใช้เก็บข้อมูล (Nunnally & Bernstein, 1994)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่สังเกตได้ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง ซึ่งควรมีค่าความเบ้น้อยกว่า 3.0 ความโด่งไม่เกิน 7.0 (Kline, 2011)
3. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)
4. วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equations Modeling: SEM) ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Model Fit Index) ได้แก่ p-value of Chi-square > 0.05, CMIN/DF $\leq$ 2.00, GFI $\geq$ 0.90, TLI $\geq$ 0.90, CFI $\geq$ 0.90, NFI $\geq$ 0.90, RMSEA $\leq$ 0.08 (Hair et al., 2019)
5. พิจารณาค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรแฝง (Construct Reliability) คือ 1) การวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) ค่าอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) 2) ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance Extracted) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) โดยค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรแฝงต้องมีความมากกว่า 0.60 ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ต้องมีความมากกว่า 0.50 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบต้องมีความมากกว่า 0.50 จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ถ้าผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับโมเดลโดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎีและดัชนีการปรับโมเดล เพื่อให้ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ดีที่สุดและใช้ค่าสถิติในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล (Hair et al., 2019)

5. ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัว

1.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และ
คำนวณค่าร้อยละ ($n = 150$)

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรจัดประเภท

ตัวแปรจัดประเภท	ประเภท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	46	30.7
	หญิง	104	69.3
2. ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	82	54.7
	ชั้นปีที่ 2	68	45.3
3. สาขา	สาขาวิชาวัฒนธรรมทางการวัดผลการเรียนรู้	2	1.3
	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	6	4.0
	สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา	5	3.3
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา	4	2.7
	สาขาวิชาภาษาไทย	18	12.0
	สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	5	3.3
	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	83	55.3
	สาขาวิชาสังคมศึกษา	2	1.3
	สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	1	0.7
	สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย	2	1.3
	สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา	22	14.7

จากตารางที่ 1.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาโท จำนวน 150 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.3 และเพศชาย ร้อยละ 30.7 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 54.7 และชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 45.3 เป็นนิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือสาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.7 สาขาวิชาภาษาไทย ร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่สังเกตได้ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และความโด่ง ($n = 150$)

ตารางที่ 1.2 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku)

ตัวแปร	Mean	S.D.	Sk	Ku
1. การปรับตัว (A)				
1.1 ด้านการเรียนรู้ (A1)	4.34	0.38	- 0.28	0.54
1.2 ด้านผู้สอน (A2)	4.52	0.41	- 0.45	- 0.84
1.3 ด้านอารมณ์ (A3)	4.37	0.44	- 0.17	- 0.84
1.4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (A4)	4.37	0.49	- 0.16	- 0.82
2. ทักษะทางสังคม (S)				
2.1 ความสามารถในการสื่อสาร (S1)	4.12	0.43	0.28	- 0.31
2.2 ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ (S2)	4.46	0.41	- 0.17	- 1.11
2.3 ความสามารถในการเป็นผู้นำ (S3)	4.35	0.43	0.10	- 0.74
2.4 ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (S4)	4.39	0.39	0.13	- 0.92
3. ความฉลาดทางอารมณ์ (E)				
3.1 ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (E1)	4.35	0.51	- 0.10	- 1.08
3.2 ด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง (E2)	4.25	0.52	- 0.16	- 0.50
3.3 ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (E3)	4.38	0.46	- 0.03	- 1.07
3.4 ด้านการรู้จักตนเอง (E4)	4.32	0.44	0.21	- 0.74

จากตารางที่ 1.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่สังเกตได้มีค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 12 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรด้านผู้สอนมีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.41) และตัวแปรความสามารถในการสื่อสาร มีค่าน้อยสุด ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาการแจกแจงตัวแปรแต่ละตัว พบว่า มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสัมประสิทธิ์การกระจายความเบ้ (Skewness) อยู่ระหว่าง - 0.45 ถึง 0.28 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3.0 ส่วนใหญ่มีค่าความเบ้เป็นลบหรือมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย เช่นเดียวกับค่าความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง - 1.11 ถึง 0.57 และมีค่าใกล้เคียงกับศูนย์ แสดงว่าการแจกแจงข้อมูลมีลักษณะเข้าใกล้การแจกแจงแบบปกติ จึงสามารถทดสอบสมมติฐานโมเดลสมการโครงสร้าง โดยประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้วิธี Maximum Likelihood (ML)

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ($n = 150$)

ตารางที่ 1.3 แสดงเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	S1	S2	S3	S4	E1	E2	E3	E4
A1	1											
A2	.533**	1										
A3	.577**	.624**	1									
A4	.583**	.465**	.647**	1								
S1	.599**	.387**	.574**	.582**	1							
S2	.557**	.554**	.609**	.606**	.605**	1						
S3	.632**	.574**	.666**	.576**	.726**	.725**	1					
S4	.556**	.571**	.681**	.562**	.625**	.715**	.818**	1				
E1	.573**	.455**	.624**	.543**	.672**	.649**	.687**	.646**	1			
E2	.495**	.509**	.568**	.495**	.606**	.534**	.662**	.619**	.784**	1		
E3	.449**	.431**	.464**	.406**	.410**	.521**	.582**	.597**	.603**	.591**	1	
E4	.582**	.548**	.634**	.539**	.646**	.624**	.726**	.714**	.712**	.698**	.728**	1

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < 0.01$)

จากตารางที่ 1.3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations) เพื่อสำรวจขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้นระหว่างตัวแปรต่างๆ ซึ่งค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ไม่ควรมีความสัมพันธ์กันมากกว่า .75 (ค่า r ไม่เกิน 0.75) ตามเกณฑ์การพิจารณาของ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2551) จากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.387 - 0.818 ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่า 0.75 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้และไม่มีปัญหาการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันที่สูงเกินไป เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงเกินไปคือความสามารถในความเป็นผู้นำ (S3) กับความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (S4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.818

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัว

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) ที่ส่งผลต่อการปรับตัว

ตัวแปร	ทักษะทางสังคม (S)			การปรับตัว (A)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความฉลาดทางอารมณ์ (E)	0.904**	-	0.904**	0.378**	0.488**	0.866**
ทักษะทางสังคม (S)	-	-	-	0.540**	-	0.540**

$\chi^2 = 55.546$, $df = 44$, $p\text{-value} = 0.114$, $CFI = 0.992$, $TLI = 0.987$,
 $RMSEA = 0.042$, $SRMR = 0.028$

จากตารางที่ 2.1 พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก $\chi^2 = 55.546$, $df = 44$, $p\text{-value} = 0.114$, $CFI = 0.992$, $TLI = 0.987$, $RMSEA = 0.042$, $SRMR = 0.028$ ซึ่งค่า $p\text{-value} = 0.114$ มีค่ามากกว่า .05 ค่า CFI, TLI มีค่าใกล้ 1 และค่า RMSEA, SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0

จากการวิเคราะห์อิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัว (A) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (E) และทักษะทางสังคม (S) มีอิทธิพลรวมต่อการปรับตัว เท่ากับ 0.866 และ 0.540 ตามลำดับ ซึ่งพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (E) มีอิทธิพลรวมต่อการปรับตัว (A) มากที่สุด และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัว (A) พบว่า ทักษะทางสังคม (S) มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัว (A) มากที่สุด คือ 0.540 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัว (A) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (E) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัว (A) คือ 0.488 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลทางตรงต่อทักษะทางสังคม พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (E) มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะทางสังคม คือ 0.904 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2.2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ค่าสถิติทดสอบ t และค่าความเที่ยง (R^2) ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัด

องค์ประกอบ/ตัวแปร	Standardized Factor Loading	S.E.	t	R^2
องค์ประกอบการปรับตัว (A)				
ด้านการเรียน (A1)	0.742	0.042	17.496	0.550
ด้านผู้สอน (A2)	0.702	0.047	15.012	0.492
ด้านอารมณ์ (A3)	0.840	0.031	26.943	0.706
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (A4)	0.742	0.042	17.570	0.551
องค์ประกอบทักษะทางสังคม (S)				
ความสามารถในการสื่อสาร (S1)	0.794	0.035	22.928	0.631
ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ (S2)	0.787	0.034	23.364	0.619
ความสามารถในความเป็นผู้นำ (S3)	0.916	0.017	52.919	0.839
ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (S4)	0.894	0.021	42.177	0.800
องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ (E)				
ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (E1)	0.820	0.033	24.881	0.672
ด้านการจัดการอารมณ์ตนเอง (E2)	0.796	0.036	21.976	0.633
ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (E3)	0.707	0.048	14.647	0.500
ด้านการจูงใจตนเอง (E4)	0.877	0.027	32.728	0.770
$\chi^2 = 55.546$, $df = 44$, $p\text{-value} = 0.114$, $CFI = 0.992$, $TLI = 0.987$, $RMSEA = 0.042$, $SRMR = 0.028$				

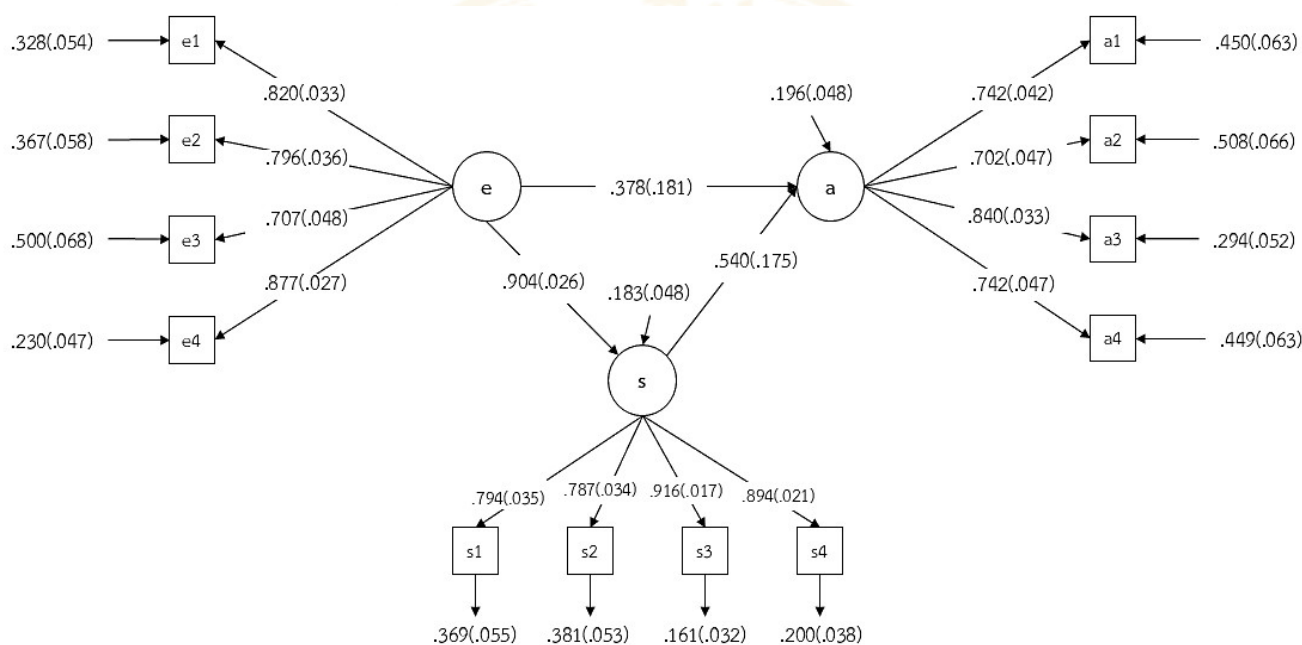
จากตารางที่ 2.2 พบว่า ผลตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า $p\text{-value}$ ที่มีค่ามากกว่า .05 ($p\text{-value} = 0.0754$) ค่า CFI, TLI เข้าใกล้ 1 ค่า SRMR เข้าใกล้ 0

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลโครงสร้างของงานวิจัยนี้ พบว่า องค์ประกอบการปรับตัว (A) ตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.702 – 0.840 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว และมีร้อยละของความผันแปรระหว่างตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบตั้งแต่ 49.20 – 70.60

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลโครงสร้างงานวิจัยนี้ พบว่า องค์ประกอบทักษะทางสังคม (S) ตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.787 - 0.916 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัว และมีร้อยละของความผันแปรระหว่างตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบตั้งแต่ 61.90 – 83.90

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลโครงสร้างงานวิจัยนี้ พบว่า องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ (E) ตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.707 - 0.877 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว และมีร้อยละของความผันแปรระหว่างตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบตั้งแต่ 50.00 – 77.00

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 3 ของโมเดลโครงสร้างงานวิจัยนี้ แสดงว่า โมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา

6. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

6.1 การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร สามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การปรับตัว ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการเรียน 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านอารมณ์ และ 4) ด้านเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล สุวรรณโคตร (2553) ที่ได้ศึกษาการ

ปรับตัว 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านผู้สอน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร กุลชนะธรา (2560) ที่กล่าวว่า การปรับตัวเป็นการที่บุคคลสามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนให้เข้ากับการเรียน สังคม และสภาพแวดล้อมใหม่ได้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการเรียนรู้ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา เช่นเดียวกับ ญัฐณาภรณ์ เดชราช และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้ ด้านการสื่อสาร และด้านสังคม

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ 3) ความสามารถในการเป็นผู้นำ และ 4) ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุมาศ หอมบุญยงค์ (2562) ที่ได้สังเคราะห์ทักษะทางสังคม 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ทักษะการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการตนเองและภาวะผู้นำ ทักษะการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ และ ทักษะการปรับตัว และยังสอดคล้องกับ วรพรรณ กระต่ายทอง (2559) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา โดยมุ่งพัฒนาทักษะทางสังคม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเคารพสิทธิ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการอยู่ร่วมกันแบบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และ ทักษะการยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรม เช่นเดียวกับ นพเก้า ฉันทสิริกุล และสุภาณี สนธิรัตน์ (2563) ได้ศึกษาทักษะทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกโดดเดี่ยวของนิสิตในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยประยุกต์ใช้ทักษะทางสังคมตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ของ Riggio (1986) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์บุคคลอื่น การควบคุมทางอารมณ์ตนเอง การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และ การควบคุมทางสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง 2) การจัดการอารมณ์ตนเอง 3) การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และ 4) การจงใจตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Goleman ที่ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 5 ประการ ได้แก่ การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และทักษะทางสังคม (ซาปิยา สิมลา , 2563) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ปีเตอร์ ชาโลเวย์ และจอห์น ดี. เมเยอร์ ที่ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ได้เป็น 5 ประเด็นด้วย คือ การรู้จักอารมณ์ตนเองหรือการตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการอารมณ์ตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพ (ไพโรจน์ ญัตติอัครวงศ์, 2562) และ ญัฐศรียา จักรสมศักดิ์ (2566) ได้ทำการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการกำกับอารมณ์ร่วมกับทักษะชีวิตที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยได้กำหนด

กรอบแนวคิดในการศึกษา 4 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ตนเอง การตระหนักรู้สังคม การสร้างสัมพันธภาพ และการจัดการอารมณ์ตนเอง

6.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทักษะทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัว เนื่องจากทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีความจำเป็นกับการดำเนินชีวิตที่สามารถส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งการทำงานและการดำเนินชีวิต การมีทักษะทางสังคมที่ดีย่อมส่งผลทำให้การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม อันส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวที่ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างปกติสุขและต่อยอดสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิบุญธรวี ปือราเฮง (2558) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมไว้ว่ามีส่วนช่วยพัฒนาทั้งบุคคลและสังคม ถ้าบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมมีทักษะทางสังคมเป็นไปในทางดีย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นมีความสุข สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในทุกสังคมได้อย่างมีความสุข ชญานิษฐ์ สุระเสนา (2559) กล่าวว่าทักษะทางสังคมมีความจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กที่ต้องการศึกษาการเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิตวัยรุ่นที่ต้องการยอมรับจากเพื่อนฝูงคนรอบข้าง หรือวัยผู้ใหญ่ที่เริ่มสร้างครอบครัวและต้องการความสำเร็จในการทำงาน เนื่องจากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นส่งผลให้บุคคลเกิดมิตรภาพและโอกาส เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน อีกทั้งทักษะทางสังคมนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมที่สามารถนำมาซึ่งความสุข ความสำเร็จในชีวิต กล่าวคือ การมีทักษะทางสังคมที่ดีย่อมส่งผลให้สามารถปรับตัวได้ดีซึ่งนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีได้ ในทางตรงกันข้ามหากขาดทักษะทางสังคมย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวรวมถึงปัญหาอื่นๆ และมีโอกาสเกิดความผิดพลาดในชีวิตได้ และธัญรติ กองมณี(2563) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ที่แสดงถึงความสามารถในการเรียนรู้ การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก ความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น สามารถแสดงความรู้สึกและแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การขาดทักษะสังคมอาจก่อให้เกิดผลลบต่าง ๆ ได้ เช่น ไม่สามารถปรับตัวได้ มีปัญหาในการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ .

ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะทางสังคม เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองและผู้อื่น ส่งผลถึงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลได้ สอดคล้องกับ Punnitamai (2008) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีเชาวน์อารมณ์ที่ดีย่อมมีทักษะทางสังคมที่ดี โดยผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีมารยาท มีอารมณ์ขัน สามารถแก้เหตุการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีไหวพริบและสร้างความร่วมมือร่วมใจจากหลาย ๆ ฝ่ายได้ (อังคณา

ศิริอำพันธ์กุล, 2562) เช่นเดียวกับ ภูมิวรพล กุณทา (2563) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในตนเอง และการบริหารจัดการอารมณ์ที่จะส่งผลดีต่อตนเองและความสัมพันธ์ต่อคนรอบข้าง ซึ่งประกอบไปด้วย คือ การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การจูงใจตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และทักษะทางสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต คือ การมีชีวิตที่ดีและมีความสุข เป็นสิ่งที่บุคคลรับรู้ รู้สึกพึงพอใจ อาจแสดงเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคลในการดำเนินชีวิต

ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัว เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์สามารถส่งผลต่อการจัดการกับความเป็นปัจเจกบุคคลได้ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคิด หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมใด ๆ ยังหมายรวมถึงการรับรู้และเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เมื่อเกิดความตระหนัก รับรู้ และเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และส่งผลต่อการปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่แตกต่าง สังคมที่มีความหลากหลายได้ด้วยความเข้าใจในความเป็นไปที่ได้ประสบ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมใด ๆ ก็ตามได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นปกติสุขและมีความสุข สอดคล้องกับ วิเชียร วิทย์อุดม และคณะ (2555) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในเชิงอารมณ์และการปรับตัวทางสังคมเป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวและสามารถสร้างแรงจูงใจในตัวเองไปสู่การใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์ และจากปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ จะทำให้คุณภาพงานด้อยกว่าที่ควรจะเป็น อีกทั้ง ยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและการทำงานอย่างไม่มีความสุข สำหรับ บาร์ออน ก็ได้กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นส่วนของความสามารถด้านส่วนตัว ด้านอารมณ์ และด้านสังคมที่จะสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมจนประสบความสำเร็จ (ไพโรจน์ ญัตติอักษรวงศ์, 2562) ทั้งนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ยังส่งผลถึงความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (ภูมิวรพล กุณทา, 2563)

7. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการปรับตัว ทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสอดคล้องและส่งผลอิทธิพลถึงกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวของนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จากสารสนเทศที่ได้นี้ ทางสถาบันการศึกษาควรมีการดำเนินกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน โดยมุ่งพัฒนาส่งเสริมทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่นิสิตนักศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกให้นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวในสอดคล้องกับบทบาทของการเป็นผู้ศึกษาเล่าเรียนได้ง่ายขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในบริบทต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการดำเนินชีวิตในบทบาทอื่นในสังคมที่หลากหลายได้อย่างเป็นสุข

8. ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ขอบเขตการวิจัยจำกัดเฉพาะนิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่แท้จริงมากขึ้น ควรมีการขยายขอบเขตไปยังนิสิตปริญญาโทต่างคณะหรือต่างมหาวิทยาลัยซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาการปรับตัวในด้านการเรียน ด้านผู้สอน ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมรวมทั้งอาจมีการออกแบบการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประยุกต์ใช้ร่วมกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ประกอบการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาศักยภาพนิสิตต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา พงษ์สุภา และประสงค์ สายหงส์. (2561). การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เรื่อง การทำขนมไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(3), 97-17.
- กองแก้ว เมทา. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขจร บุตรแสงโคตร และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12(1), 273-287.
- ชญาธิษฐ์ สุระเสนา และคณะ. (2559). การให้คำปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 6(10), 71-85.
- ชาปิยา สิมลา. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ณัฐมาภรณ์ เดชราช และคณะ. (2564). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 40(1), 1-22.
- ณัฐศรียา จักรสมศักดิ์. (2562). การพัฒนาโปรแกรมสร้างสุขสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยโดยประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคมร่วมกับทฤษฎีการปรับตัวของรอย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐอานนท์ ช่อคง. (2563). *หน้าที่ทางสังคมและทักษะทางสังคมที่เกี่ยวข้องในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มารับการรักษา แผนกผู้ป่วยนอก จิตเวชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญรติ กองมณี. (2563). *สุขภาพจิต ทักษะทางสังคมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเก้า ฉันทสิริกุล และสุภาณี สนธิรัตน์. (2563). *ทักษะทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกโดดเดี่ยว ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (บทความวิจัย)*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 ประจำปีการศึกษา 2563, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.
- นันทพร กุลชนะธารา. (2560). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านจิตสังคมของการปรับตัวของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่จากครอบครัวเพื่อเข้าศึกษาต่อในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรมล สุวรรณโคตร. (2553). *การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิลญา อาภรณ์กุล และศิริลักษณ์ ศุภพิติพร. (2560). การปรับตัวและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1. *วารสารเวชศาสตร์ร่วมสมัย*, 61(5), 632-645.
- นอปีณรุณี ปือราเฮง. (2558). *ผลของการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสื่อประสมและนวัตกรรม คุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นุชนาถ อุมดี. (2565). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นุชรี บัวโค. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญญิตี นุชอ่อง. (2558). ปัจจัยทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, 9 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212ง. หน้า 21-33.

ไพโรจน์ ญัตติอัครวงศ์. 2562. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์กับผู้บริหารยุคใหม่. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 7(2), 12-26.

ภาณุมาศ หอมบุญยงค์. (2562). แนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในจังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภูมิวรพล กุณฑา. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรพรรณ กระต่ายทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา. วารสารอินทนิลทักษิณสาร, 11(2), 141-165.

วันยรัตน์ คุณาพันธ์ และคณะ. (2561). การศึกษากระบวนการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 6(2), 90-103.

วิเชียร วิทยอุดม และคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 3(2), 73-88.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาดทางอารมณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

อังคณา ศิริอำพันกุล. (2562). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 11(2), 275-290.

Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bloomsbury Publishing Plc.

Hair, J. F., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Black, W. C. (2019). *Multivariate Data Analysis* (8th ed.). Cengage.

Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.) Guilford Press.

Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *International Journal of Testing*, 3(2), 163–171.
https://doi.org/10.1207/S15327574IJT0302_5

Soper, D. (2019). *Statistics calculators*. <https://danielsoper.com>